
Taluspäällikkö Keijo Haavisto
Kankaanpään seurakunta
keijo.haavisto@evl.fi

Viite: Suunnittelijan lausuntopyyntö 11.12.2020

Asia: Kankaanpään siunauskappelin peruskorjaus ja laajennussuunnitelmat, päivätty 26.11.2020

Kankaanpään siunauskappelin peruskorjaus- ja laajennussuunnitelmat ovat valmistuneet ja etenemässä rakennuslupavaiheeseen. Peruskorjauksen suunnittelija Arkkitehtitoimisto Küttner Ky/Sebastian Küttner on lähettänyt suunnitelmapiirustukset Satakunnan Museolle lausuntoa varten. Suurimpia muutoksia tulisivat olemaan sakastiosan pieni laajennus uusittavaa ja laajennettavaa ruumiskylmiötä varten, uusittava ja muutettava ilmanvaihto- ja lämmitysjärjestelmä sekä eteistiloihin toteutettava uusi yleisö-WC. Kappelin läheisyyteen on tarkoitus pystyttää kokonaan uusi, kevytrakenteinen kellotorni. Esteettömyyttä parannetaan ulkopuolen porrasaskelmia ja luiskia uudistamalla. Tiilikate uudistetaan nykyistä vastaavaksi savikattotiiliä käyttäen ja julkisivut maalataan kalkkimaalilla. Rappauksia paikkakorjataan. Ikkunat ja ovet kunnostetaan. Sisäpinnat kunnostetaan tai uusitaan nykyistä vastaavin materiaalein. Vanhat valaisimet huolletaan ja salin yleisvalaistusta täydennetään. Vanhat irtokalusteet säilytetään.

Arkkitehti Matti Haapalan suunnittelema Kankaanpään siunauskappeli valmistui kutsukilpailun pohjalta alkuvuodesta 1956. Ilmeisestikin SOK:n rakennusosaston arkkitehtinä toiminut Haapala oli hakenut kappelisuunnitelmaansa mallia Seinäjoella sijaitsevan Törnävän sairaalan vuonna 1950 valmistuneesta, arkkitehtitoimisto Cedercreutz & Railon suunnittelema kappelista, johon Kankaanpään seurakunnan kilpailuraati kävi tutustumassa ennen lopullista suunnittelijavalintansa. Törnävän kappeli muistuttaa läheisesti Kankaanpään siunauskappelia.

Hautausmaaympäristöön sulautuvan, melko pienikokoisen Kankaanpään siunauskappelin tunnusomaisia piirteitä ovat korkea, nelilapainen savitiilikatto, roiskerapatut, vaaleat tiiliseinät sileine pilariaiheineen sekä tumma liuskekivilaatoin verhottu matala sokkeli. Täysin alkuperäisenä säilyneeseen kappelirakennukseen antavat sivuvaloa luoteisseinän suuret, maahan saakka ulottuvat ikkunat sekä alttarion kattoikkuna. Yleisötilat jakautuvat matalaan eteiseen ja korkeaan, katonharjaan saakka ulottuvaan saliin urkulehtereineen. Tilaa jäsentävät vaaleat

vinot pilarit ja panelilla verhottu tumma laipio. Altariosa roiskerapattuine seinineen on hyvin pelkistetty. Rakennusosat ovat säilyneet hyväkuntoisina. Kalustus on alkuperäinen.

Kankaanpään siunauskappeli on maakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen kohde, joka on osoitettu kohdemerkinnällä kh Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 (tullut voimaan 1.7.2019) ja lisäksi suojeltu sekä Kankaanpään keskustaajaman osayleiskaavassa (tullut voimaan 2017) että asemakaavassa vuodelta 2012. Asemakaavan suojelumääräyksessä (sr-5) sanotaan: *Maankäyttö- ja rakennuslain 57 §:n nojalla määrätään, että rakennusta ei saa purkaa. Rakennuksessa tehtävien muutos- ja korjaustoimenpiteiden tulee olla sellaisia, että rakennuksen rakennustaiteellinen ja kulttuurihistoriallinen luonne säilyy. Ennen rakennusta muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä tulee Satakunnan Museolle varata tilaisuus lausunnon antamiseen.* Lisäksi Hautausmaa-aluetta koskee ympäristön säilyttämiseen velvoittava EH/S-merkintä, johon liittyy määräys: *Alueella sijaitsee maankäyttö- ja rakennuslain 57 pykälän 2 momentin nojalla suojeltuja rakennuksia. Alueen ympäristön ominaispiirteet tulee säilyttää. Alueen puusto tulee uusia vähitellen harventaen ja suosia paikalla kasvaneita puulajeja.*

Satakunnan Museon kannanotto korjaussuunnitelmiin

Arkkitehtitoimisto Küttnerin laatimat korjaussuunnitelmat ovat maltilliset ja ottavat hyvin huomioon Kankaanpään siunauskappelin kulttuurihistorialliset arvot ja suojelun. Tarkoituksena on säilyttää rakennuksen olennaisimmat piirteet ennallaan sekä ulkona että sisällä, toteuttaa tarvittavat tekniset parannukset sekä uudistaa 65 vuoden käytön aikana kuluneet pintamateriaalit.

Satakunnan Museo pitää rakennussuojelun puitteissa mahdollisena kappelin sakastiosaan suunniteltua pientä laajennusta, joka mahdollistaa ruumiskylmiöiden lisäämisen. Vaikka sakastin muuta rakennusta matalampaa kattoa joudutaan muutoksen johdosta korottamaan, ei muutos tulle olennaisesti vaikuttamaan kappelirakennuksen kokonaisilmeeseen. Museolla ei ole myöskään muilta osin huomautettavaa vain työtiloina käytettävän sakastin muutoksista.

Laajennuksen johdosta rakennuksen vesikate on tarkoitus uusita kokonaan, mitä museo pitää tässä tapauksessa perusteltuna yhtenäisyyden säilyttämiseksi. Uusimisessa tulee käyttää nykyisiä vastaavia, käsittelemättömiä, yksikouruisia, lukkiutumattomia savikattotiiliä (esim. Vittinge E13), mikä onkin ollut tarkoituksena. Pinnoittamaton savikattotiili tummuu ja patinoituu aikanaan nykyisen katteen tavoin. Valmiiksi patinoituja kattotiiliä ei tule käyttää. Räystäsrakenne mittasuhteineen tulee toteuttaa alkuperäisen mallin mukaisesti. Sisäänkäyntien yhteyteen asennettavat

sadevesikourut tulee tehdä kuparipelistä siunauskappelin muiden pellitysten mukaisesti.

Laajennuksen ja vesikatteen uusimisen ohella peruskorjauksen suurimpia ja kalleimpia toimenpiteitä on lämmityksen ja ilmanvaihdon uusiminen. Kappelissa on ollut koneellinen ilmanvaihto ilmeisesti alusta lähtien. Suunnittelijan mukaan sähköllä toimiva lämmitys ja ilmanvaihto on integroitu keskenään. Lämmitetty ilma tuodaan kappeliin lattian alta lattiassa olevien säleikköjen kautta, poisto tapahtuu umpinaisella sivuseinällä olevan säleikön kautta. Uudeksi lämmityslaitteeksi on valittu vesi-ilmalämpöpumput, jotka on tarkoitus sijoittaa ulkopuolelle, koillispäättyyn ja lämmitysmuodoksi lattialämmitys. Myös ilmanvaihtokone on tarkoitus uusida, mikä lienee perusteltua. Museo kehottaa kuitenkin vielä harkitsemaan pitäytymistä nykyistä vastaavassa lämmitys/ ilmanvaihtojärjestelmässä mahdollisten kosteus- ja sisäilmaongelmien välttämiseksi. Ilmanvaihdon ja lämmityksen muutokset ovat olleet usein viime vuosina yleistyneiden rakennusten sisäilmaongelmien aiheuttajana. Siksi olisikin turvallisempaa säilyttää ratkaisu, joka ei ole aiheuttanut vaurioita rakennukseen tai oireita ihmisille. Mikäli korjaussuunnitelmissa kuitenkin pitäydytään, tulisi ainakin saliin ajatelluista ja varsin näkyvistä, puolipyöreistä, peltisistä tuloilmaelimistä luopua ja edelleen kehittää ratkaisua siltä osin.

Pintakäsittelyjen osalta Satakunnan Museo kiittää pitäytymistä sekä ulko- että sisäpintojen osalta nykyisiin tai niitä vastaaviin uusiin materiaaleihin. Nykyiset pintamateriaalit ovat rakennusajankohdalle tavanomaisia ja osin vaatimattomiakin, mutta kuitenkin kestäviä ja kauniita. Uusimisessa tuleekin käyttää nykyistä vastaavia materiaaleja ja alkuperäisen kaltaista väritystä ja säilyttää yleisötilojen alkuperäinen ilme. Nykyisten valaisimien kunnostus ja päivittäminen on hyvä ja interiöörin hengen säilyttävä ratkaisu. Seurakunta on toivonut valon määrän lisäämistä, mikä on suunnittelijan mukaan tarkoitus toteuttaa sisäkaton harjalle sijoitettavilla, mahdollisimman näkymättömillä valaisimilla. Museo ei puutu tähän ratkaisuun. Museolla ei ole huomautettavaa uuden, eteistilaan sijoitettavan yleisö-WC:n suunnitelmista.

Kauniisti patinoituneet tammi-ikkunat ja tammiset ulko-ovet sekä salin ja eteisen väliset ovet edustavat 1950-luvun käsityövaltaista rakentamista ja kuuluvat siunauskappelin tunnelmaan ja laatuun merkittävästi vaikuttaviin rakennusosiin, jotka onkin tarkoitus kunnostaa ja säilyttää. Energiatohokkuuden parantamiseksi eristyslasin lisääminen sisäikkunoihin on mahdollista edellyttäen, että materiaalit ja mittasuhteet säilyvät alkuperäisen mukaisina. Koska räystäiden alle hyvin suojatut ikkunat ja ovet ovat säilyneet hyväkuntoisina, on etenkin ovien osalta

kunnostuksesta syytä kokonaan pidättäytyä, mikäli ei löydetä riittävän osaavaa ja 1950-luvun pintakäsittelymenetelmiä tuntevaa tekijää.

Suunnitelmiin kuuluu myös uuden mustan, metallisen kellotornin pystyttäminen. Museolla ei ole huomautettavaa suunnitelmasta muuten, mutta rakennelman värityksen vaalentamista vastaamaan enemmän kappelin värimaailmaa olisi vielä hyvä harkita.

Satakunnan Museolla ei ole muuta huomautettavaa korjaussuunnitelmista.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Tutkija Liisa Nummelin

Rakennuskonservaattori Kalle Virtanen

Tiedoksi

Arkkitehtitoimisto Küttner Ky
Rakennustarkastaja Ilkka Vainionpää
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä